

<https://doi.org/10.31891/2307-5740-2024-328-44>

УДК 658.3

МАЗУР Дмитро

Київський метрополітен

<https://orcid.org/0009-0004-5258-2126>

e-mail: mazur.dmytro91@gmail.com

МАЗУР Олександр

Київський університет ринкових відносин

<https://orcid.org/0009-0005-8648-4804>

e-mail: mazur3103@ukr.net

МАЗУР Галина

Вінницький інститут конструювання одягу і підприємництва

<https://orcid.org/0009-0007-5325-1080>

e-mail: mazurgalina1404@ukr.net

КОВБІЙ Антоніна

<https://orcid.org/0009-0000-0442-8280>

e-mail: antoninakovbyy@gmail.com

ФАКТОРИ, ЯКІ ВПЛИВАЮТЬ НА СИСТЕМУ УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ НА ПІДПРИЄМСТВІ

У статті досліджено сучасний стан факторів, що впливають на систему управління якістю на підприємстві.

Розкрито сутність факторів, які впливають на удосконалення системи контролю якості на підприємстві. Визначено види факторів: зовнішні та внутрішні. Зазначено, що на факторах ґрунтується макросередовище підприємства, але підприємство може не контролювати і ці факти вплинуть на роботу підприємства. Показано фактори мікросередовища, що впливають на систему управління якістю на підприємстві

Ключові слова: зовнішні фактори, внутрішні фактори, мікросередовище, макросередовище, функціонування підприємства, прямий вплив, непрямий вплив, конкуренція, контроль якості, інтеграція, лазерна технологія, модернізаційні технології, конкуренти.

MAZUR Dmytro

Kyiv metro

MAZUR Oleksandr

Kyiv University of Market Relations

MAZUR Galina

Vinnitsia Institute of Clothing Design and Entrepreneurship

KOVBII Antonina

Kyiv metro

FACTORS AFFECTING THE QUALITY MANAGEMENT SYSTEM AT THE ENTERPRISE

The article examines the current state of factors affecting the quality management system at the enterprise.

The essence of the factors that affect the improvement of the quality control system at the enterprise is revealed. Types of factors are defined: external and internal. It is noted that the macro environment of the enterprise is based on the factors, but the enterprise may not control and these facts will affect the work of the enterprise.

The factors of the microenvironment affecting the quality management system at the enterprise are shown. Factors affecting the improvement of the quality control system at the enterprise and the functioning of the enterprise in the domestic market are identified. It was revealed that the company's quality management system is aimed at ensuring the company's competitiveness and expanding, while maintaining sales markets.

It was found that the factors of the internal environment of the enterprise (technical and technological, organizational, economic and social) influence and improve the quality management system of the enterprise

The factors and how the enterprise gets used to the changing conditions with their help are studied. It is shown how the influence of internal and external factors on the quality management system at the enterprise can negatively affect the company's activities.

Key words: external factors, internal factors, microenvironment, macroenvironment, enterprise functioning, direct influence, indirect influence, competition, quality control, integration, laser technology, modernization technologies, competitors.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

Менеджмент контролю якості на підприємстві грає важливу роль у світі сучасної економіки. Кінцеві результати та їх функціонування в умовах сучасного ринку визначає якість роботи суб'єктів господарювання. Процеси росту ринкової конкуренції, що пов'язані з вищим ступенем відкритості економіки і її глибокою інтеграцією в систему міжнародних господарських зв'язків, роблять актуальною проблемою контролю якості на підприємстві.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА ПУБЛІКАЦІЙ

Вагомий вклад у розвиток теорії і практики системи управління якістю на підприємстві внесли такі вітчизняні та зарубіжні вчені: С. Бандура, Л. Басовський, Ю. Бібік, Д. Богиня, А. Булатов, Е. Векслер, В. Гиссин, О. Глічев, О. Грішнова, У. Демінг, Ю. Джерелюк, Дж. Джуран, Г. Дмитренко, М. Долішній, С. Ільєнкова, К. Ісікава, Ю. Койфман, Д. Коршунов, Ф. Кросбі, В. Лапідус, В. Момот, В. Огвоздін, Р. Пірсінг, Н. Скрябінова, Л. Стиренко, Р. Фатхутдінов, А. Фейгенбаум, С. Фомічов, Д. Харрінгтон, О. Чала, Н. Чередниченко, Р. Шонбергер, У. Шухарт та ін., у працях яких накопичені значні здобутки.

ВИДІЛЕННЯ НЕВИРИШЕНИХ РАНІШЕ ЧАСТИН ЗАГАЛЬНОЇ ПРОБЛЕМИ, КОТРИМ ПРИСВЯЧУЄТЬСЯ ОЗНАЧЕНА СТАТТЯ

Підприємство, яке обирає шлях до покращення якості, потребує комплексного підходу, яка могла б визначити основні показники та напрями їх досягнення. Цей підхід зумовлює системний підхід для роботи окремого органу підприємства у даному напрямку. Якщо в компанії відбулося підвищення якості, то означає, що діяльність компанії організована та упорядкована. Одна із основних функцій системи управління якістю продукції планування підвищення якості на яку потрібно звертати увагу. Саме тому необхідні подальші наукові дослідження відносно сутності факторів, які впливають на удосконалення системи контролю якості на підприємстві.

ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ

Метою дослідження є оцінка сучасного стану факторів, які впливають на удосконалення системи управління якістю на підприємстві.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ З ПОВНИМ ОБҐРУНТУВАННЯМ ОТРИМАНИХ НАУКОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ

На теперішній час підприємства хочуть об'єднатися в єдину систему управління, враховуючи фактори, що можуть вплинути на якість. На основі зовнішньої мотивації підприємства створюють систему якості. Підприємства, сподіваючись на перемоги в конкурентній боротьбі, зміцнюють свої позиції. Для досягнення своїх цілей підприємству потрібно враховувати вплив зовнішніх та внутрішніх факторів.

Вивчаючи зовнішнє середовище, підприємства адаптуються до мінливих умов, яке забезпечує високу конкурентоспроможність та ефективну роботу підприємства.

Зовнішнє середовище поділяється на середовище прямого впливу (мікросередовище) і на середовище непрямого впливу (макросередовище).

На факторах ґрунтується макросередовище підприємства, але підприємство може не контролювати і ці факти можуть вплинути на роботу підприємства [1].

Фактори макросередовища, підприємства, які впливають на систему управління якістю підприємства зображені на рисунку 1.

Фактор внутрішнього середовища підприємства є одночасно технологія. На темпи старіння продукції впливає сучасна технологія. Технології, що відбулися на системі управління якістю на підприємстві це: створені нові матеріали, біотехнології, комп'ютерна, лазерна технологія тощо.

Рис.1. Фактори макросередовища, підприємства, які впливають на систему управління якістю підприємства

На всі практично підприємства мають вплив соціальні і культурні фактори. До соціально-культурних факторів належить: якісний товар чи послуги; звички купівлі; фактичний дохід; соціальний добробут; навчальні стандарти тощо.

Соціально-культурний фактор включає в себе духовні цінності, соціальні правила, відношення споживачів до якості обслуговування персоналу тощо. Соціально-культурного фактори дуже важливий облік для підприємства, вони мають вплив на макросередовище і на мікросередовище підприємства. Фактори культурного середовища впливають на психологію робочого середовища та формують взаєморозуміння і злагоди. Збільшать ся показники прибутку в підприємстві, позитивно буде в системі управління якістю на підприємстві, якщо буде затишна атмосфера в робочому середовищі і духовна рівновага персоналу [2]. Політична стабільність в суспільстві важлива для всіх підприємств, тому що від цього залежить рівень поступлення інвестицій та інших ресурсів. Керівництво підприємства, здійснюючи тиск на органи державної влади, для зниження податку, це також ефективно для підприємства.

Міжнародні фактори відіграють роль для діяльності підприємства. За допомогою цих факторів підприємство використовує якісні ресурси та матеріали з інших країн, застосовуючи модернізаційні технології. Міжнародний фактор покращує систему управління якістю підприємства.

Соціально-політичний та економічний розгляд якості на підприємстві дає можливість створення державної системи забезпечення якості продукції і послуг.

Фактори мікросередовища, що впливають на систему управління якістю на підприємстві (рис.2.)

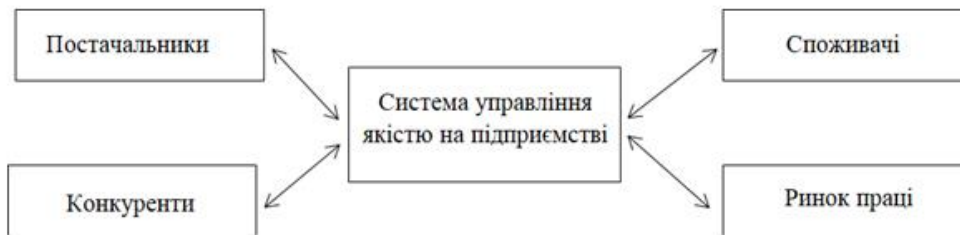

Рис. 2. Фактори мікросередовища, що впливають на систему управління якістю на підприємстві
Джерело: [3]

Потенційні клієнти чи покупці є споживачами. Покупці надають на виробництво якості товарів чи послуг, тому що якість є вартістю товару або послуги і його здатності задовольняють запити споживачів.

Прямий вплив на підприємство мають постачальники. Кожне підприємство дбає, щоб не було зірвано поставки і ресурси були доставлені вчасно, у визначений термін [4].

На підприємстві система управління якістю спрямована на забезпечення конкурентоспроможності підприємства та розширення, зберігаючи ринки збуту. Сучасні підприємства співпрацюють з конкурентами і це дозволяє підприємствам адаптуватися до зовнішнього середовища та досягти запланованих цілей [5].

Вивчаючи ринок праці підприємство виявляє для себе контингент працівників, що володіють визначеними характеристиками. На діяльності підприємства значно позначається правильний вибір робочого персоналу.

Вагомий вплив на систему управління якістю внутрішнє середовище підприємства.

Елементи внутрішнього середовища визначають ступінь взаємодії підприємства із зовнішнім середовищем (рис.3)

Рис.3. Елементи внутрішнього середовища, та впливають на систему управління якістю на підприємстві
Джерело: [6]

Кожне підприємство ставить перед собою мету, так як діяльність підприємства не має сенсу здійснювати свою діяльність без цілей.

Підприємство повинне враховувати інші елементи, це такі: структура; персонал; технологія; матеріальні запаси; менеджмент.

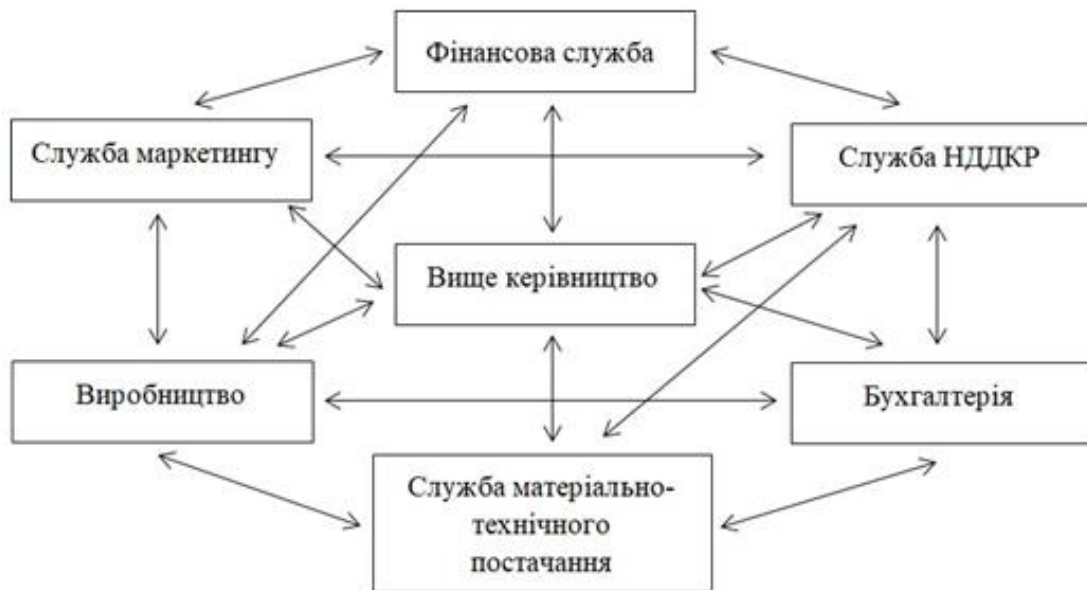

Рис.4. Схематичне зображення структури підприємства

Джерело: [6]

Всі підприємства зобов'язані забезпечувати навчання персоналу, що виконує роботу бо впливає на якість.

Структура підприємства визначає кінцеві результати діяльності підприємства (рис.4).

Важливу роль відіграють технології, вони роблять вплив на систему управління якістю на підприємстві. Керівництво підприємств намагається розробляти більш ефективну систему управління якістю.

Внутрішні фактори (рис.5) поділяються на такі групи: організаційні; техніко-технологічні фактори; економічні; соціальні.

Рис.5. Фактори внутрішнього середовища підприємства

Джерело: [6]

Наука розвивається, з'являються новітні технології обробки інформації та ресурсів.

Технологічні фактори впливають на систему управління якістю на підприємстві, це такі: стан технологічного оснащення; якість матеріалів; засоби контролю та вимірювання; якість обладнання, інструментів; обладнання, яке виготовляється.

На систему управління якістю на підприємстві досить вагомий вплив соціального фактору. Потрібно заохочувати і мотивувати працівників, щоб робота персоналу відповідала вимогам вищого керівництва. Взаємини керівника з працівниками це важливий аспект соціального фактору.

Організаційні фактори, які впливають на систему управління якістю підприємства такі: організація відпочинку; робота з постачальниками; планованість роботи персоналу; технічне обслуговування обладнання тощо.

Економічні фактори завжди оцінює керівництво, тому що стан економіки впливає на діяльність підприємства. До економічних факторів входять: обсяг заробітної плати; преміювання; утримання із заробітної плати за бракований товар; співвідношення собівартості, якості, ціни тощо.

На вартість всіх ресурсів впливає стан економіки.

Великий вплив мають внутрішні і зовнішні фактори на систему управління якістю на підприємстві. Керівники повинні відповідати вимогам споживачів і підтримувати сприятливу атмосферу в колективі і стежити за змінами у зовнішньому середовищі [6].

ВИСНОВКИ З ДАНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ І ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ДАНОМУ НАПРЯМКУ

Система управління якістю на підприємстві появилась з виникненням діяльності з управління якістю продукції. Сукупність методів і функцій управління якістю і персоналу який їх реалізує, що об'єднаний в формі організаційної структури – це поняття «система контролю якості»

Спираючись на зовнішнє середовище, підприємства створюють систему управління якістю на підприємстві. Всі підприємства прагнуть зміцнити свої позиції на ринку та сподіваються на переваги в конкурентній боротьбі. Щоб досягнути своїх цілей, поставлених перед підприємствами їм потрібно враховувати вплив зовнішніх та внутрішніх факторів. Фактори впливу за межами підприємства визначає зовнішнє середовище. Досліджуване зовнішнє середовище, дозволяє підприємству привикати до умов, які змінюються.

Отже, негативно може позначитися на діяльності підприємства вплив внутрішніх та зовнішніх факторів на систему управління якістю на підприємстві.

Література

1. Іванов І. Н. Менеджмент корпорації: підручник / І. Н. Іванов. - М.: ІНФРА-М, 2009. - 427 с.
2. Короткова А. В. Управління маркетингом; навчальний посібник / А. В. Короткова, І. М. Сіняєва. - М.: ЮНІТІ-ДАНА, 2005. - 463 с.
3. Ассель Г. Маркетинг: принципи і стратегія: підручник / Г. Ассель. - М.: ІНФРА-М, 2009. - 280 с.
4. Алексєнко Т. С. Макроекономіка: навчальний посібник / Т. С. Алексєнко, Н. Ю. Дмитрієва, Л. П. Зінькова та ін.; під ред. Л. П. Зінькова. - Мн. : Нове знання, 2002. - 244 с.
5. Портер М. Конкуренція: монографія / М. Портер. - М.: Вид-во Вільямс, 2006. - 608 с.
6. Новиков Д. А. Теорія управління організаційної системи: навчально- методичний посібник / Д. А. Новиков. - М.: Вид-во ФІЗМАТЛІТ, 2009. - 583 с.

References

1. Ivanov I. N. Management of the cooperative: an apprentice / I. N. Ivanov. - M.: INFOPA-M, 2009. – 427 с.
2. Kopotkova A. V. Marketing management; study guide / A. V. Kopotkova, I. M. Cinyayava. - M.: UNITY-DANA, 2005. - 463 с.
3. Accel G. Marketing: principles and strategies: a tutorial / G. Accel. - M.: INFOPA-M, 2009. - 280 с.
4. T. C. Aleksienko Macroeconomics: a study guide / T. C. Aleksienko, N. Yu. Dmytrieva, L. P. Zinkova, etc.; under L. P. Zinkova. - Mn. : New knowledge, 2002. - 244 с.
5. Poptep M. Competition: monograph / M. Poptep. - M.: Vid-vo Vilyamc, 2006. - 608 с.
6. Novikov D. A. Theory of management of organizational systems: educational and methodological manual / D. A. Novikov. - M.: Publishing house FIZMATLIT, 2009. - 583 с.